

Araştırma Makalesi • Research Article

Üniversite Öğrencilerinin Beden Algısı ve Yaşamda Anlam Duygularının Yaşlılığa İlişkin Tutumları Üzerine Etkilerinin İncelenmesi*

Investigation Effects of Body Perception and Sense of Meaning of Life on Attitudes Towards Old Age of University Students

Ece Naz Ermiş^{a,*}

^a Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Kültür Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, 34158 İstanbul/Türkiye.
ORCID: 0000-0003-3054-2014

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 01 Temmuz 2020
Düzeltilme tarihi: 02 Ocak 2021
Kabul tarihi: 07 Ocak 2021

Anahtar Kelimeler:

Yaşlılık
Beden Algısı
Yaşamın Anlamı

ARTICLE INFO

Article history:

Received 01 July 2020
Received in revised form 02 January 2021
Accepted August 07 January 2021

Keywords:

Aging
Body Image
Meaning of Life

ÖZ

Bu araştırma gençlerin beden algıları ve hayatın anlamına dair algıları ile yaşlılara dair tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma tesadüfi örneklem metodu ile seçilen yaşları 18 ile 29 arasında 278 üniversite öğrencisi ile yapılmıştır. Ayrıca öğrencilerin yaşlılara dair tutumlarının, cinsiyete, aile tiplerine, bir yaşlı yakınları ile aynı evi paylaşmış olup olmamalarına, yaşlılık dönemine dair bilgi düzeylerine, yaşlı yakınları ile görüşme sıklıklarına, yaşlı yakınlarının fiziksel görünüşlerinin iyi olup olmamasına ve aktif bir iş ya da hobi gibi bir uğraşlarının olup olmasına göre değişip değişmediği incelenmiştir. Yapılan t-testi, varyans ve korelasyon analizleri sonucunda öğrencilerin beden algıları ile yaşlılara dair tutumları arasında pozitif yönlü istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca gençlerin yaşlılık dönemine dair bilgi düzeylerinin yaşlılara dair tutumlarını farklılaştırdığı tespit edilmiştir.

ABSTRACT

The aim of this study was to determine the effects of body perception and meaning of life and on the attitudes of university students about old age. The study was carried out on 278 university students who were selected randomly (18-29 ages). Demographic information was asked to live with a family member over the age of 60, to live with the family and the other option, information level about elderly, physical condition and activity of the elderly. According to the results of the correlation analysis, a statistically significant relation was found between scores of young people's body perception and scores of their attitude towards the elderly. Moreover, scores of young people's attitude towards old ages differ according to their information level about elderly.

1. Giriş

Birçok ülkenin nüfusu hızla yaşlanıyor. İnsanlar daha uzun yaşadıkça ve daha yaşlı yetişkinlerin sayısı arttıkça, daha genç kişilerin kendi yaşlanmalarını nasıl ele aldığı ve yaşlı yetişkinlere karşı tutumlarının oluşumunu etkileyen faktörlerin anlaşılması önem kazanmaktadır. Genişleyen yaşlı nüfusun fazlalaşması ayrıca yaşlı insanlara karşı artan olumsuz tutum gibi zorluklarla da yüzleştirebilmektedir. Avrupa araştırmasına göre; cinsiyetçiliğe, etnik kökene, engelliliğe, dine veya cinsel yönelime dayalı ayrımcılıktan bile önce en yaygın ayrımcılık türünün yaşlılara ilişkin olan

ayrımcılık türü olduğu belirlenmiştir (Abrams vd., 2009). “Yaşçılık terimi”, Butler (1969) tarafından yaşlılara karşı ayrımcılığa atıfta bulunmak için geliştirilmiştir. Hatta bu kavram zamanla gerontoloji dünyasının dışındakilere daha aşına hale gelmiştir. Yaşlılığın yaygınlığına bakıldığında gençlerde yaşa bağlı tutumların gelişmesine yol açan faktörleri anlamaya acil bir ihtiyaç doğmuştur. Bu durumun yaşlı ayrımcılığını azaltmaya katkı sağlayabileceği düşünülmektedir (Drury vd., 2016).

Yapılan bir çalışmada gençlerin yaşa bağlı tutumları ve yaşlılarla önceden temasları arasındaki ilişkileri araştırılmıştır. Doğrudan yaşlı ile genç kişilerin

* Sorumlu yazar/Corresponding author.
e-posta: e.ermis@iku.edu.tr

kuşaklararası temasının, dolaylı yani bir arkadaşının yakını olan bir yaşlı üzerinden ya da iş yerinde beraber çalıştıkları bir yaşlı ile oldukları geniş temaslarına kıyasla yaşlılara karşı daha sağlam ve olumlu bir tutum algısı ortaya çıkmıştır (Wright vd., 1997). Fakat bu çalışmada önemi vurgulanan bir şey daha vardır ki direk yaşlı bir kişi ile ilişkide olunmasa da o kişilerin arkadaşlarının yaşlı birileri ile kaliteli iletişimde olması dahi, o kişilerin yaşlılara dair tutumlarına pozitif etkiler sağlamıştır (Drury vd., 2016). İletişimde olmak ya da iletişimin sıklığı ve sayısı tek başına yaşlılara karşı olumlu tutuma etki etmez. Bu ilişkinin-iletişimin kalitesi ve kendi dışındaki genç insanların yaşlılarla olumlu ilişkiler kurabildiklerine dair güvenilir bilgiler birleşince, gençlerin yaşlılara dair tutumlarındaki olumluluk hali ancak yükselir (Drury vd., 2016).

Birçok çalışma göstermiştir ki kuşaklararası iyi ve kaliteli bir iletişim gruplar arası anksiyeteyi ve yaş ayrımcılığı gibi farklı türdeki önyargı biçimlerini azaltmıştır (Pettigrew ve Tropp, 2008). Yaşlılar ve gençlerin çok daha fazla iletişim kurması gençlerin kendi yaşlılıkları karşı daha az anksiyete yaşamalarını ve yaşlılara daha az ayrımcı davranmalarını sağlar (Drury vd., 2016).

Kişilerin yaşlanma sürecinde olan fiziksel, duygusal ve davranışsal değişiklikleri nasıl ele aldıkları ve kabulleniş şekilleri gençliklerinde yaşlanmaya karşı tutumlarından etkilenmektedir (Bilir, 2004). Gençlerin yaşlılara yönelik tutumlarının olumlu olabileceği gibi olumsuz kalıplaşmış tutumlarının ve yaşlanma sürecinden korkmaya dair fikirlerinin de olabileceği tahmin edilmektedir.

Yaşlı yetişkinler gençlere kendi yaşlanmalarının kaçınılmaz sonuçlarını hatırlatarak bir tehdit oluşturabilmektedirler (Greenberg vd., 2002). Yaşlılara dair ayrımcı tutum, sırf yaşları sebebiyle onlara dışlayıcı, katı ve önyargılı tutum ve bakış açılarını içine alan bir kavramdır (Çilingiroğlu ve Demirel, 2004). Yaşlılara dair ayrımcılık kavramı ele alınırken hem yakınlık, güvenilirlik, bilgellik, siyasi güç gibi olumlu hem de fiziksel değişiklikler, zihinsel fonksiyonlarda bozukluk ya da gerileme, işlevsellik kaybı, umutsuzluk, mutsuzluk gibi olumsuz çıktılar da incelenmiştir (Palmore, 1999).

Yaşlılara dair ayrımcı tutum ve davranış sergileyenlerin çoğunluğu gençlerden oluşmaktadır. Bu alanda özellikle de lisans eğitimi alan öğrencilerin yaşlılara dair ayrımcı bakış açılarını gösteren fazlaca çalışma vardır (Aday vd., 1991; Bacanlı vd., 1994). Yaşlı ayrımcılığından kaset edilen dışlayıcı tutum ve tavırların içine, yaşlı ile birlikte uzunca ve kaliteli zaman geçirmekten geri durmak, onun ihtiyaçlarını, arzularını, hayallerini ve kaygılarını anlamak için gayret göstermemek gibi durumlar da girmektedir (Ucun vd., 2015). Hemşirelerle yapılan bir çalışmada öğrencilerin yaşlılığa işe yaramazlık, bağımlılık ve acizlik olarak baktıkları tespit edilmiştir (Adıbelli vd., 2013). Başka bir çalışmada genlerin yaşlıların değişmeyeceği, hep kendi eski alışkanlıklarına göre davranacakları saptanmıştır (Haught vd., 1999). Bu tutumların ortaya çıkmasında ekonomik açmazlar, kazançlar arası dengesizlikler, cinsiyet rollerindeki kadının lehine dönmüş iş yaşamı, şehirleşme ve göçler, büyük aile yapılarındaki daralmalar gibi etkenler rol oynamaktadır (Vefikuluçay, 2008). Ayrımcılık konusunda üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmalara bakıldığında öğrencilerin yaşlılara dair olumlu bir tutum içinde

olduklarını gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Güven vd., 2012).

Yaşlılara Karşı Tutum ve Beden Algısı

Yaşlılık çoğunlukla güzelliğin, diriliğin kayboluşu olarak da tariflenir. Gençlik güzellikle eşleştirilir. İnsanların yaşlı ayrımcılığı yapma sebepleri sıralandığında; ölüm kaygısı, ekonomik anlamda üretici güce daha fazla önem verme, sürekli bakıma muhtaç olacakmışlarcasına sürekli bakım evi benzeri yerlerde kalacaklarına inanmak ve cinsellik ile bedensel güzelliğe verilen önem (Çilingiroğlu, 2004). Siyaset, moda, sosyal medya, eğitim ve birçok alanda daha fiziksel çekicilik oldukça önemli kabul edilir. Bu düşünceyi taşıyan kültürlerde yaşlılığa karşı ayrımcı ve olumsuz tutumları görmek çok daha olasıdır (Göçer, 2012).

Yaşları 54 olan bir grup kadınla yapılan çalışmada, kadınların beden memnuniyetsizliklerinin 20'li 30'lu 40'lı yaşlarına kıyasla çok daha yüksek olduğu saptanmıştır. Beden memnuniyetsizliğinde benzer bulgular 50-65 yaşları ve 66 ile üstü yaş aralıkları arasındaki beden memnuniyet ölçümleri ile tutarlı bulunmuştur (Lewis ve Cachelin, 2001). Genç yaşta zayıflama eğilimi olan bireyler için ileride yaşla ilgili beden imajlarına dair daha fazla memnuniyetsizlik yaşayacakları düşünülmektedir. Bazı araştırmacılar, kültürün burada önemli bir değişken olduğunu iddia ederler. Yaşa bağlı değerlere sahip kültürlerde (gençlik takıntılı batı kültürlerinde özellikle) yaşlılar daha fazla beden imajı kaygılarına sahiptirler (Midlarsky ve Morin, 2017)

Bireylerin ilerleyen yaşlarında ideal bir vücut imajını korumasına dair biyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan etki eden birçok faktör vardır. Bu durum bireyin yaşlanmanın kaçınılmaz fiziksel etkileri sonucunda başkaları tarafından ne kadar kabul edilebileceği hakkındaki endişelere sebebiyet verir (Midlarsky ve Morin, 2017). İleri yaşlarında kaçınılmaz diğer kayıp deneyimlerine ek olarak genç bir bedeni de kaybediyor olmak depresyon riskini artırabilir. Birçok çalışma, genç kadınların vücut imajı memnuniyetsizliği seviyelerinin, orta yaşlı ve yaşlı kadınların, vücut imajı memnuniyetsizliği seviyelerinin benzer olduğunu ortaya koyar ve kişinin vücut imajından duyulan memnuniyetsizliğin yaşam süresi boyunca sabit kalabileceğini gösterir. 66 yaşında ve daha büyük kadınlarda yapılan bir başka çalışmada, genç kadınlara benzer vücut hoşnutsuzluğu seviyeleri belirtilmiştir (Midlarsky ve Morin, 2017).

Yaşlanma ile birlikte anlam duygusu ve benlik saygısı hayatın önceki dönemlerinde olduğundan çok daha az beden imajı ile ilişkilidir. Çoğunlukla kişilerin yaşamda bulduğu anlam duygusu ve kendilerine olan saygıları gücünü gençlik dönemlerindeki gibi beden imajlarından almaz. Daha büyük bir anlam duygusu, yaşlanma ve hastalıklarla ilişkili gelişimsel görevler, vücut imajı algısını, yaşamın erken yıllarındaki algıya kıyasla daha farklı bir şekilde etkileyebilir. Tüm bu sorular gelecekteki araştırmalara açıktır (Midlarsky ve Morin, 2017). Buradan yola çıkarak bir de gençlerin erken yaşlarında yaşamın anlamına dair fikirlerini anlamaya çalışmak işlevsel olabilir.

Yaşamın Anlamı

Frankl (2010) tarafından belirtildiği üzere insanı hayatta tutan şey yaşamda anlam bulması ve bir amacı olmasıdır. İnsanlar zorlayıcı bir hayat bile sürseler yaşamlarında sürekli onları ayakta tutacak bir anlam yaratma çabası içine girerler (Altıntaş ve Gültekin, 2005). Anlam arayışının devam edişi psikoloji açısından sağlıklı bir çıktı olarak da ele alınır. İnsan sürekli olarak yaşamında yolunda gitmeyen umutsuz zamanları sonrasında yeniden düzenleme ve bir anlam bulma çabasına girerken gerilimli bir hal alır, yani sürekli sakin bir denge durumunda değil, bu arayış ve regülasyon sürecinde dinamik bir konumdadır. Nietzsche'nin de vurguladığı gibi "yaşamı için bir nedeni olan her nasıl katlanabilir."

Herkesin anlam arayışı ve bulduğu anlam kişiye özgüdür, eşi benzeri yoktur ve biriciktir, bu sebeple de herkes için yaşamın anlamı farklıdır (Frankl, 2010). Seligman ve Csikszentmihalyi (2000) yaşamın anlamı ile amacının birbirinden ayrı ele alınamayacağını dile getirirler ve pozitif psikoloji alanında bu iki konuyu beraber kavramsallaştırırlar. Frankl (2010), yaşamı anlamlı hale getirmek için kişilerin, insan ilişkilerine, bağlarına tutunmak, sevgi de mana yaratmaya çalışmak. Doğa ve sanatla uğraşmak, dine yönelmek, birilerine yardım etmek, yaratmak, üretmek ve gelecek beklentisi içinde olmak gibi eylemlerden söz eder.

Yaşlıların kalan sürelerinde hayata dair buldukları anlamın önemli olabileceği düşünülmektedir. Ölüme yaklaşma anksiyetesi, fiziksel zorlanmalarda artış, rahatsızlıklarla mücadele etmek ve birçok sosyal rolden uzaklaşmış olmanın getirdiği durumlarla baş etmekte hayatta yeniden ürettikleri anlam önemli rol oynayabilir. İleri yaşlarda yaşamın anlamı konusunda bazı kopukluklar ya da anlamda düşmeler meydana gelebilir. Bazı yaşlılarda ise bu kopukluk daha az gözlenir ve döneme özgü yeni anlamlarla yola devam ederler. Yapılan bir çalışmada yaşlılardaki yaşamın anlamının, fiziksel aktiviteleri ve öznel canlılık arasındaki ilişkiye potansiyel katkısı incelenmiştir. Fiziksel aktivitenin hem yaşamdaki anlam hem de öznel canlılık ile pozitif ilişkili bulunmuştur. Ayrıca, fiziksel aktivite ve canlılık arasındaki ilişkiye kısmen hayattaki anlam aracılık etmiştir. Yaşlıları canlandırmak için sadece fiziksel aktiviteye değil, aynı zamanda yaşamdaki anlamlara odaklanmanın daha verimli olduğunu öne sürmüştür. Yaşamda anlam üzerine odaklanmak, düzenli fiziksel aktiviteye giremeyen yaşlı yetişkinleri canlandırmaya devam etmenin verimli bir yolu olabilir (Ju, 2017).

Alan yazında yaşlıların sağlıklı bir yaşlanma süreci geçirmesi için hayatın anlamı ve doyumunun önemi vurgulanmıştır. Yaşlanma sürecinin getirdiği bedensel ve ruhsal değişikliklere karşı hayatta bulunan anlamlar, kişilerin algısını bu değişimlere olumsuz bir şekilde yönlendirmelerini önleyebilir. Buradan yola çıkarak gençlerin yaşlılığa ilişkin tutumlarının beden imajı algıları ve hayata dair algıladıkları anlama göre değişebileceği düşünülmüştür. Çünkü gençlerin yaşlılara dair tutumlarında genç yaştaki beden imaj algılarının ileri yaştaki beden imaj algılarına kadar benzer bir örüntüyle gidişinin var olan çalışma bulgularının da desteği ile bir etki yaratacağı düşünülmüştür. Buna ek olarak ileri yaşta hayatın anlamına

dair sorgulama ve çabaların yaşlılar üzerinde olumlu etkisini gösteren çalışmalardan yola çıkarak bu anlamı daha gençken sorgulayan ve bulmaya çabalayan kişilerin ileri yaştaki kişilere tutumlarına etki edebileceği de düşünülmüştür. Ayrıca üniversite öğrencilerinin yaşlılara ilişkin tutumlarının, aile tipleri, bir yaşlı yakınla beraberce ya da ayrı yaşamak, görüşme sıklığı, o yakın yaşlı bireylerin kendi bedenlerine bakma ve fiziksel iyi oluş düzeyleri, meşgul oldukları uğraşlar ve gençlerin yaşlılık hakkında bilgi düzeylerine göre değişip değişmediğini de test etmek amaçlanmıştır. Bu çalışma kapsamında, yukarıdaki bilgi ve çıkarımlar ışığında, aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur:

H1: Üniversite öğrencilerinin beden imajı algıları ve hayatın anlamına ilişkin fikirleri ile yaşlılara ilişkin tutumları arasında bir ilişki vardır.

H2: Üniversite öğrencilerinin bir yaşlı yakını ile aynı evde bulunup bulunmasına göre yaşlılara ilişkin bakış açısı puanları farklılık gösterir.

H3: Üniversite öğrencilerinin aile tiplerine göre yaşlılara ilişkin bakış açısı puanları farklılık gösterir.

H4: Üniversite öğrencilerinin ailesinde bulunan yaşlı ile görüşme sıklığına göre yaşlılara ilişkin bakış açısı puanları farklılık gösterir.

H5: Üniversite öğrencilerinin ailesinde bulunan yaşlının fiziksel görünümü ve işlevselliğine göre yaşlılara ilişkin bakış açısı puanları farklılık gösterir.

H6: Üniversite öğrencilerinin yaşlılığa dair bilgi sahibi olup olmamalarına göre yaşlılığa ilişkin tutum puanları farklılık gösterir.

H7: Üniversite öğrencilerinin cinsiyetine göre yaşlılığa ilişkin tutumları farklılık göstermektedir.

Bu araştırma gençlerin yaşlılığa dair tutumlarını beden algıları ve hayata dair edindikleri anlam arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu çalışma yaşlılıkla ilgili çalışmaların fazla olmayışı, yaşlılığa dair tutumların daha genç kimselerin önceden yaşlılığa ilişkin yargılarınca etkilenebileceği de göz önüne alınırsa yordayıcı modeller kurmak açısından önemlidir. Ayrıca yaşlılığa ilişkin kalıp yargıları, olumsuz ön yargıları ve ayrımcılığı nelerin oluşturduğunu belirlemek adına da önem taşımaktadır.

1. Yöntem ve Uygulama

2.1. Örneklem

Araştırma 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında üniversite öğrencileri ile yürütülmüştür. Araştırmanın örneklem grubunu İstanbul'da bir vakıf üniversitesinde çeşitli bölümlerde okuyan 166 kadın, 86 erkek olan toplam 278 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların yaşları 17 ile 29 arasında değişmektedir ($\bar{x}=21,14$; $ss=3,16$). Bu çalışmadaki örneklem grubu tesadüfi örneklem metoduna göre seçilmiştir. İstanbul Kültür Üniversitesi Etik Kurul onayından 20.05.2020 tarihinde 2020.31'nolu karar ile geçmiştir.

2.2 Veri Toplama Aracı ve Uygulama

Araştırmanın amacı doğrultusunda hayatın anlamı ölçeği, yaşlılara karşı tutum ölçeği, beden algısı ölçeği ve demografik bilgi formu kullanılarak veriler toplanmıştır.

2.3.1. Yaşamın Anlamı Ölçeği

Ölçek yaşamda bulunan ve aranan anlam olmak üzere iki alt faktör ele alınarak Steger, Frazier, Oishi ve Kaler (2006) tarafından oluşturulmuştur. Türkçe'ye Akın ve Taş (2011) tarafından uyarlanmıştır. Ölçek 7'li likert tipi bir ölçektir. Kesinlikle geçerli değildir (1) kesinlikle geçerlidir (7) e kadar uzanan 10 sorudan oluşmaktadır. En az 7 en fazla 70 puan alınabilmektedir. Anlam alt ölçeği için iç tutarlılık kat sayısı .82, aranan anlam ölçeği için ise .87 dir (Steger vd., 2006).

2.3.2. Yaşlılara Karşı Tutum Ölçeği

Kogan (1961) tarafından yaşlılara yönelik tutumların ölçülmesi amaçlı geliştirilmiştir. 17 olumlu ve 17 olumsuz maddeden oluşturulmuştur. Bir öz bildirim ölçeği niteliğindedir. 6'lı likert tipi bir ölçektir ve kesinlikle katılıyorumdan – kesinlikle katılmıyorum kadar uzanır. Alınacak puanlar 34 ile 238 arasında değişmektedir. (Duyan ve Gelbal, 2013)

2.3.3. Beden Algısı Ölçeği

Ölçek 40 maddeden oluşur ve 5 li likert tipi hiç beğenmiyorumdan çok beğeniyordum kadar uzanır. Ölçeğin orijinali Secord ve Jourard (1953) tarafından oluşturulmuştur. Türkiye'deki çalışması da Hovardaoğlu (1993) tarafından yapılmıştır. Ölçek tek tek bedenın tüm bölümlerinden memnuniyet içinde olup olunmadığını ölçmeyi hedefler. Ölçekten alınacak puanlar 40 ile 200 arasında değişmektedir. Kesim noktası 135 olarak belirlenmiştir. Bu puanın altı bedene ilişkin memnuniyetin düşük, üstü ise beden memnuniyetin yüksek olduğunu ifade eder. Türkçe'ye uyarlanan çalışmada iç tutarlılık katsayısı .91 dir (Okumuşoğlu, 2017).

2.3.4. Demografik Bilgi Formu

Katılımcılara yaş, cinsiyet, aile türleri, hangi aralıklarla ailedeki yaşlı yakınları ile görüştükleri, yaşlılığa ilişkin bilgi düzeylerinin yeterli olup olmadığı, yakınlarındaki yaşlı kişilerin fiziksel sağlık ve bir işle meşguliyet durumları sorulmuştur. Katılımcılara 2019-2020 eğitim öğretim yılının güz döneminde bu öz bildirim ölçekleri dağıtılmış ve veriler analiz edilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma nicel analiz yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Normallik testi ile test edilen data için parametrik testlerden yararlanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde; bağımsız örneklem t-testi, Pearson Korelasyon ve varyans (Anova) analizleri kullanılmıştır. İstatistiksel olarak anlamlılığa karar verirken .05 anlamlılık düzeyi baz alınmıştır. Veri toplama araçları ile elde edilen verilerin analizinde SPSS 15.0 dan yararlanılmıştır.

2. Bulgular

Bu kısımda araştırma değişkenlerine dair kurulan hipotezler test edilmiş ve analizlerin sonucu tablo ve altındaki açıklamalarla ifade edilmiştir.

3.1. Araştırma Değişkenlerine Ait Ortalama ve Standart Sapmalar (n=278)

Araştırmanın betimsel istatistiklerine göre deneklerin 166 kadın, 86 erkektir ($\bar{x} = 1,34$ $ss = 0,47$). Yaş aralığı 17 ile 29 arasında değişmektedir ($\bar{x} = 21,14$ $ss = 3,16$). Çekirdek aile 238 ve geniş aile 33 ($\bar{x} = 1,12$ $ss = 0,32$) sayıları, ailede yaşlı yakınlar ile görüşme sıklığı her gün; 48 kişi, haftada en az 1,63 kişi, haftada en fazla 1, 24 kişi, ayda 1, 51 kişi, 3 ayda 1, 33 kişi ve yılda 1 veya 2, 57 kişi şeklinde dağılım gösterir ($\bar{x} = 3,46$ $ss = 1,79$), yaşlı yakınların fiziksel görünüşüne ve sağlığına özenen, daha genç görünen birileri var mı sorusunun verilen evet yanıtı 218, hayır yanıtı ise 52'dur. ($\bar{x} = 1,21$ $ss = 0,41$), herhangi bir iş, hobi ya da uğraşı olup olmamasına dair ayırım ise ($\bar{x} = 1,19$ $ss = 0,39$) şeklindedir. Yaşlılığa ilişkin bilgi düzeyleri açısından az 42, orta 179 ve çok 56 kişi ($\bar{x} = 2,05$ $ss = 0,59$) şeklinde değişmektedir.

3.2. Demografik Değişkenlere Göre Gençlerin Yaşlılığa İlişkin Tutumlarının İncelenmesi

Araştırmanın demografik değişkenleri ile ilgili hipotezlerini test etmek üzere, t-testi analizleri ile incelenmiştir. Kadın ve erkekler arasında yaşlılığa ilişkin tutumlar açısından istatistiksel açıdan bir fark yoktur ($t = 888$; $p > .05$). Öğrencilerin ait oldukları aile türü de yaşlılığa ilişkin tutumlarında istatistiksel olarak bir fark yaratmamıştır ($t = -1,412$; $p > .05$). Öğrencilerin bir dönemi 60-65 yaş ve üzeri birileri ile yaşayıp yaşamama durumları yaşlılara ilişkin tutumlarında istatistiksel açıdan bir fark yaratmamaktadır ($t = 207$ $p > .05$). Yaşlı yakınlarının fiziksel görünümünün daha canlı ve genç olup olmamasına göre gençlerin yaşlılığa ilişkin tutumları farklılaşmamaktadır ($t = 2,748$; $p > .05$). Geniş ailede hala aktif işini veya hobilerini yapan bir yaşlının olup olmamasına göre gençlerin yaşlılığa ilişkin tutumları farklılaşmamaktadır ($t = 1,995$; $p > .05$).

Tablo 1'e göre gençlerin beden algısı puanları ile yaşlılara ilişkin tutumları arasında istatistiksel açıdan zayıf düzeyde, pozitif yönde ve anlamlı ilişki bulunmuştur ($r = .231$, $p < .05$). Buna göre gençlerin beden imajlarına dair algıları olumlu oldukça yaşlılara ilişkin tutumları da olumlu yönde artmaktadır.

Tablo 1: Gençlerin Beden Algıları ile Yaşlılığa İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi İçin Yapılan Pearson Korelasyon Analizi

	Yaşlılığa İlişkin Tutumlar		
	N	R	P
Beden Algısı	278	.231	.001

$p < 0,05$

Tablo 2'ye göre gençlerin hayatın anlamına dair algıları ile yaşlılara ilişkin tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($r = -.082$, $p > .05$).

Tablo 2: Gençlerin Hayatın Anlamına Dair Algıları ile Yaşlılığa İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi İçin Yapılan Pearson Korelasyon Analizi

	Yaşlılığa İlişkin Tutumlar		
	N	R	P
Hayatın Anlamı	278	-.082	.199

Tablo 3' te görüldüğü üzere gençlerin yaşlılığa ilişkin tutumlarının yaşlılığa ilişkin bilgi düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda; gençlerin yaşlılık

Tablo 3: Gençlerin Yaşlılığa İlişkin Tutumlarının Yaşlılığa İlişkin Bilgi Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

	Yaşlılığa İlişkin Bilgi Düzeyi	N	X	Ss		Kareler Toplamı	Df	Kareler Ortalaması	F	p
Yaşlılığa İlişkin Tutumlar	Az	39	141,1026	21,73621	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	4207,112	2	2103,556	4,540	,012*
	Orta	162	151,0123	19,99844						
	Çok	50	143,8000	25,78245						
	Toplam	251	148,0359	21,82867						

*p<0,05

Tablo 4' te görüldüğü üzere gençlerin yaşlılığa ilişkin tutumlarının, ailesinde bulunan yaşlı kimseyi ziyaret etme düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda; gençlerin ailelerinde bulunan yaşlılarla görüşme düzeyleri olarak “3 ayda 1”, “yılıda 1 veya 2”, “ayda 1”, “haftada en fazla 1”, “her gün” ve “haftada en az 1” grupları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (F(5,245)=,812 p>.05).

Tablo 4: Gençlerin Yaşlılığa İlişkin Tutumlarının Ailesindeki Yaşlı Kimselerle Görüşme Sıklığına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

	Yaşlı Bireyle görüşme Sıklığı	N	x	Ss		Kareler Toplamı	Df	Kareler Ortalaması	F	p
Yaşlılığa İlişkin Tutumlar	3 ayda 1	45	150,4000	26,76701	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	1922,688	5	384,538	,812	,542
	Yılıda 1 veya 2	56	151,5893	17,20547						
	Ayda 1	23	149,2174	22,59114						
	Haftada en fazla 1	45	147,7333	23,90835						
	Her gün	29	143,5862	20,62682						
	Haftada en az 1	53	145,4151	19,56983						
	Toplam	251	148,2390	21,71964						

p<0,05

4. Sonuç

Gençlerin, özellikle üniversite öğrencilerinin yaşlıları nasıl gördüklerini belirlemek, yaşlılara yönelik iyileştirme çalışmalarının düzenlenebilmesi açısından önemlidir. Özellikle bu çalışmanın örneklem grubunun çoğunluğunu psikoloji öğrencileri oluşturduğu için gençlerin yaşlılara ilişkin tutumuna dair bir çerçeve çizmiş olmak, yaşlılara yönelik sosyal ve ruh sağlığı çalışmalarına da öncülük edebilir.

Bu çalışma gençlerin yaşlılara yönelik tutumlarının bazı değişkenler tarafından incelenmesini amaçlamıştır.

dönemi özgü bilgi düzeylerinde “az”, “orta” ve “çok” bilgiye sahip grupları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (F(2,248)=4,540 p<.05). Yaşlılıkla ilgili bilgi düzeylerinden hangisinin, yaşlılığa dair tutumlar üzerinde fark yarattığına çoklu karşılaştırma testlerinden Tamhane testi aracılığıyla bakılmıştır. Farkın az ve orta bilgi sahibi olan gruplar arasında olduğu belirlenmiştir. Yaşlılığa dair bilgi düzeyi orta olan öğrencilerin ortalaması (X=151,01) yaşlılığa dair bilgi düzeyi az olan öğrencilerin ortalamasından (X=141,10) daha fazladır.

Gençlerin beden imajlarına dair algılarının ve hayata dair yükledikleri anlamın yaşlılara gösterdikleri tutumla ilişkisi değerlendirilmiştir. Ayrıca gencin cinsiyetine, yaşlı bir yakını ile aynı evde bulunup bulunmamasına, kendi ailesinde bulunan yaşlılarla görüşme sıklığına, yaşlılık dönemine ait bilgi düzeyleri, yaşlı yakınlarının fiziksel sağlıklarının yerinde olup olmama durumlarına ve yaşlı yakınlarının aktif bir iş, uğraş ya da hobiyi sürdürüp sürdürmeme durumlarına göre yaşlılara ilişkin tutumlarının farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Demografik değişkenlerden cinsiyet, gençlerin yaşlılara ilişkin tutumlarında bir farklılık oluşturmamıştır. Alan

yazına bakıldığında cinsiyetin yaşlılara yönelik tutumda herhangi bir fark yaratmadığını destekleyen çalışmalar mevcuttur (Kaçan vd., 2018). Yine başka bir çalışmada gençlerin yaşlı yakınları ile aynı evde kalması, aile tipleri ve cinsiyeti onlara ilişkin tutumlarında bir fark yaratmamıştır (Başer ve Cingil, 2019). Bu çalışma sonucunda da bahsi geçen bu üç değişkene ilişkin benzer bir sonuç tespit edilmiştir. Fakat cinsiyetin yaşlılara yönelik tutumlarda kadınların lehine bir farklılık yarattığını söyleyen çalışma bulguları da mevcuttur. Yapılan bir çalışmada cinsiyetin yaşlılığa yönelik yapılan ayrımcılıkla ilgili mitleri etkilediği vurgulanmıştır (Karaağaç vd., 2019). Yapılan bir başka çalışmada kadın öğrencilerin erkeklere oranla yaşlılara karşı daha olumlu tutumlar içinde olduğunu saptamıştır ve de Türk kültürü gibi toplulukçu kültürlerde daha bakım veren ve kapsama rollerinin kadına ait olmasını dayanak göstermiştir (Dinçer vd., 2016).

Çalışmada ayrıca gençlerin bir arada yaşadığı yaşlı kimsenin fiziksel görünüşünün iyi olup olmadığı ve aktifliğinin (iş veya hobi uğraşları) devam edip etmeyişinin yaşlılara dair tutumlarında bir fark yaratıp yaratmadığına da bakılmış fakat istatistiksel açıdan bir fark olmadığı bulunmuştur. Daha önceki çalışmalarda benzer maddeleri ölçen sonuçlara rastlanmamıştır. Gruplardaki kişi sayıları birbirine daha yakın tutulup farklı bir kitle için yeniden test edilmesi önerilebilir. Ayrıca gençlerin yaşlılara dair fiziksel olarak “iyi” görünme tanımı ile yaşlıların kendileri için “iyi” görünüyor olma algıları arasında da fark olabileceği düşünülerek böylesi bir ayrımın anlamlı çıkmadığı söylenebilir.

Öğrencilerle yapılan bir çalışmada aile tipleri ve yaşlı yakınları ile görüşme sıklıkları açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Yaşlı yakınları ile hiç görüşmeyenlerin olumsuz tutum puanları yüksektir (Kaçan vd., 2018). Geriatri merkezinde yapılan bir çalışmada yaşamının herhangi bir döneminde ailede yaşlı bir birey ile birlikte yaşayanların ayrımcılık puanları yüksek bulunmuştur (Ünalın vd., 2012). Bu çalışmada yaşlı ile görüşme sıklığı, onlara ilişkin tutumda bir fark yaratmamıştır. Bunun nedeni olarak, belki de gençler yaşlılarla beraberce vakit geçirmekten zevk almadıkları için, beraber yaşadıkları ya da ziyaret ettikleri yaşlıların önemli bir sağlık sorununun olmasına şahitlik ettikleri için, içinde buldukları sosyo-ekonomik düzeyin zorlayıcı etkileri olduğu için ve yaşadıkları alt kültürün de tutumlara etki ettiği düşünülebilir. Bu faktörler sebebiyle gençlerin yaşlılarla görüşme sıklığı ya da yaşlı ile beraberlikleri onlara karşı tutumlarına etki etmeyebilir.

Çalışmada gençlerin yaşlılık dönemine ait bilgi düzeylerine göre yaşlılara yönelik tutumları farklılık göstermiştir. Bilgi düzeyi orta olanların az olanlara oranla yaşlılığa ilişkin tutumları çok daha olumlu bulunmuştur. Başka bir çalışma da bu bulguyu destekler niteliktedir. Yaşlılara ilişkin sağlıklarına yönelik bir kursa katılmış olan gençlerin sonrasında yaşlılara yönelik ayrımcı tutumlarında olumlu yönde katkı sağladığı tespit edilmiştir (Yıldırım, 2012; Adıbelli, 2013). Yapılan bir çalışma, yaşlanma konusunda daha fazla bilgi sahibi olan üniversite öğrencilerinin yaşlanmaya karşı daha olumlu tutumlara sahip oldukları ve yaşlanmaya karşı daha olumlu tutumları olan mezun öğrencilerin yaşlanmaya dair bilgileri arasında anlamlı korelasyon gösteren daha önceki çalışmalarla uyumlu

olduğunu vurgular (Alan ve Johnson, 2008; Funderburk vd., 2006). Başka bir çalışmada öğrencilerin yaşlılara ilişkin olumsuz tutumları ve yaşlı yetişkinlerle çalışmaya ilgi duymamalarının yaşlanma konusunda yetersiz bilgileriyle ilişkili olabileceği söylenmiştir. Yaşlanma sürecine dair verilen eğitimin, gençlerin olumsuz yaşlılık tutumlarını azalttığı ve yaşlı yetişkinlerle çalışmaya olan ilgilerinin artırdığı gösterilmiştir (Bosswel, 2012).

Araştırma bulgularından biri de gençlerin beden algıları ile yaşlılara ilişkin tutumlarında pozitif yönlü istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkinin olmasıdır. Gençler beden imajlarını olumlu algıladıkça yaşlılara karşı da tutumları olumlu olmaktadır. Bu durum gençlerin yaşlanınca beden algılarına dair memnuniyetsizlik hissedeceklerine dair bir öngörü oluşturabilmektedir. Yapılan bir çalışma sonucuna göre fiziksel görünüme ilişkin kendilerini algılamalarında yaşlı kadın ve gençler arasında beden memnuniyeti açısından atfedilen önem açısından fark vardır. Bunun nedeni olarak, yaşla birlikte fiziksel görünüme verilen önemde azalma, başka değerlerin daha ön plana çıkması ve bilişsel açıdan yeniden düzenlemeyi daha iyi yapabilir hale gelmesi, vücut memnuniyetsizliğine karşı koruyucu faktörler olarak düşünülmektedir. Hem fiziksel görünümün önemindeki azalma hem de bilişsel yeniden değerlendirmeye katılma, vücut memnuniyetsizliğine karşı koruyucu faktörler olarak işlev görebilir ve vücut imajı müdahaleleri üzerinde etkileri olabilir (McLean vd., 2010). Yapılan bir başka çalışma Almanya ve ABD'den genç yetişkinlerin tutumlarının karşılaştırmalı bir analizine odaklanmaktadır. Çalışmada tutumların 4 ölçülebilir boyut olan; yaşlılık korkusu, yaşlanma ile ilgili psikolojik endişeler, yaşlanma sonucu fiziksel görünümdeki değişikliklere dair korkular ve yaşlanma ile ilgili kayıpların getirdiği korkularla ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Her iki ülkedeki kadınların, fiziksel görünümündeki yaşa bağlı değişikliklerle erkeklerden daha fazla ilgilendiği sonucuna ulaşılmıştır (McConatha vd., 2003). Kadınlar erkeklere nazaran beden imajı algısı ve güzellik endüstrisinden daha fazla etkilendikleri için cinsiyet ayrımcılığı nedeniyle yaş ayrımcılığına karşı özellikle daha savunmasız olabilirler. Fiziksel açıdan yaşlanma belirtileri (beyaz saçlar veya kırışıklıklar) vücudun gençliğine değer veren standartlar üzerinden tanımlanır.

Yaşlı kadınlar kültürel olarak devalüe edilir ve yaşlı kadınların bedenleri yaşa dair belirtiler gösterdiği için sert bir şekilde yargılanırlar (Garner, 1999). Birçok orta yaşlı ve yaşlı kadının vücutlarından hoşnutsuzluk gösterdiği ve güzeleğe, gençliğe önem verdiği göz önüne alındığında, düşük vücut saygısının orta yaşın sonları ve sonrasında olan kadınlar için zayıf psikolojik iyilikle ilişkili olması muhtemeldir (Sabik, 2013).Yapılan bir çalışmada ileri yaştaki kadınlar için vücut öz saygısının psikolojik iyi oluşları üzerinde dolaylı anlamlı etkisinin olduğu gösterilmiştir (Sabik, 2013).Bu etnik grup arasında yaş ayrımcılığına maruz kalan kadınların daha düşük beden saygısına sahip oldukları bulgulanmıştır (Sabik, 2013). Bu sebeple bu çalışma bulgusu, beden imgesi ve ileri yaş ayrımcılığıyla bağlantısı açısından önemlidir. İlerleyen çalışmalarda bedene duyulan saygının yaşla olumsuz bağlantısını irdelemek ve iyi oluş açısından bu bağlantının hatalarına ilişkin farkındalık kazandırmak da önemlidir.

Hayatın devam edebilmesi için içinde amaç duygusunu da barındıran anlam fikri yaşamın en önemli değişkenlerinden

biridir. Bu temanın gelişmesi, evrilmesi de tüm dünyaya, çevreye ve çevredekilere karşı tutum ve davranışlarımızı bağlar (İmamoğlu, 2008). Hayatın anlamı kişisel bir arayış olduğu için kişiden kişiye değişmektedir. Müzik, spor, sanat, edebiyat, seyahat etmek gibi öznel becerileri arttırmak adına hobilerle uğraşmak, yaşamın sonuna kadar kişisel gelişimin önemi adına eğitime yatırım yapmak hayatın anlamına dair en bilinen yöntemler arasında sayılır (İmamoğlu, 2016).

Özellikle yaşlıların birikimli zekaları ve deneyimlerini gençlere yararlı olabilmek adına aktarması, çeşitli ürünlerle dışa vurması, katma değere dönüştürmesi ya da yardım derneklerine katılmaları anlam arayışlarının başında gelir. Ya da Türk kültüründe bu anlam arayışı çoğunlukla maneviyat ve spiritüel inanışlar yoluyla da olur. İnsan yaşamı döngüsünü en iyi anlatan doğa ve toprakla uğraşmak da bu anlamın bir parçasıdır. Tüm bunlar yaşamın sürdürülebilirliği ve tüm dönemleri ile beraberce kabulü açısından önem taşımaktadır.

Yaşlılar için değişen fizyolojik ve psikolojik faktörlere rağmen hayatta yeni anlamlar bulmak yaşam memnuniyeti açısından önemli iken, gençlerin de hayata dair anlam fikirlerinin yaşlılara ilişkin tutumları açısından fark yaratabileceği düşünülmüştür. Yaşamda her dönem bir anlam bulunabileceği fikrinin gençlerin yaşlılara yönelik "işe yaramaz", "yer kaplayan" veya "gereksiz" kişiler olarak algılanan olumsuz bakış açıları bir esneklik yaratacağı düşünülmüştür. Fakat bu çalışmada gençlerin hayatın anlamına dair algıları ile yaşlılara dair tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Bu sonucun sebepleri de gençlerin bir kısmının belki de hayatın anlamını sorgulamaya dönük eğilimlerinin olmayışı ya da hayatın anlamının yaşa bağlı olarak yani dönemsel ve gelişimsel açıdan değişebileceği fikirleri olabilir. Varoluşçuluğa göre bireyler yaşamın bitimli olduğu fikri ile yüzleşince yaşamda anlam yaratma arzusu ortaya çıkar (Corey 2005). Belki de bu yüzleşmenin ileri yaşlarda olması sebebiyle, gençlerle yaşlıların hayatın anlamı motivasyonu birbirinden farklıdır. Ayrıca yaşlılık çalışmalarının çoğunda yaşlıların hayatlarının anlamına spiritüel inanışların aracılık ettiği görüldüğünde gençlerle yaşlıların bu inanışlara yüklediği anlam ya da yoğunluk da farklı olabileceği için de gençlerin yaşlılara karşı tutumlarında hayatın anlamı bir fark yaratmamış olabilir.

Ruh sağlığı alanında çalışmalar yapacak öğrencilerin yaşlılığa yönelik olarak daha donanımlı, bilgi düzeyleri yüksek ve onlarla çalışmayı arzu edebilecek yönde yetiştirilmeleri öneriler arasındadır.

Bu çalışmada gençlerin yaşlılara ilişkin tutumlarını farklılaştıran değişkenlerden birinin o döneme özgü bilgi düzeyleri olduğu bulgulanmıştır. Bu sebeple de döneme özgü kazanımlar ve kayıpların, yaşlılık özelliklerinin, önyargıların, yaşlılıkla ilişkili farkındalık artması, yaşlılara yönelik bir işte çalışma isteklerinin fazlalaşması, fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı yaşlanmaya katkıların oluşabilmesi açısından da önemlidir. Tüm bu katkılar sayesinde yaşlıların psikolojik problemlerinin de üstesinden rahat gelebilmesi söz konusu olabilecektir. Ayrıca yaşlı nüfusunun kamu ve toplumsal yük algısı da azalabilir, böylece yaşlılara ilişkin olumsuz yargılar da hafifleyebilir. Ülkemizde yaşlılıkla ilgili çalışma sayıları fazlaca değildir. Bu alanda çalışmaların fazlalaşması ve başarılı yaşlanma hedeflerinin belirlenmesi açısından da bu çalışma önemlidir. İleriki çalışmalar için

gençlerin yaşlılarla sosyal ilişkilerinin fazlalaştırılması ve yaşlıların daha aktif hissetmeleri için neler yapılacağı hakkında düşünülmesi önerilebilir. Yazılı ve görsel medyada bu konuya ilişkin bilgilerin fazlalaşması, yaşlılara yönelik olumlu tutumun altını çizebileceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- Abrams, D., Eilola, T., & Swift, H. S. (2009). Attitudes to age in Britain 2004-8. Department for Work and Pensions (Research Report 599).
- Aday, R. H., Sims, C. R., & Evans, E. (1991). Youth's attitudes toward the elderly: the impact of intergenerational partners. *Journal of Gerontology*, 10, 372-384.
- Adıbelli, D., Türkoğlu, N., ve Kılıç, D. (2013). Öğrenci hemşirelerin yaşlılığa ilişkin görüşleri ve yaşlılara karşı tutumları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 6(1), 2-8.
- Akın, A. ve Taş, İ. (2011). Validity and Reliability of the Turkish Version of the Meaning in Life Questionnaire. III. İnternarional Congress of Educational Research. Girne, TRNC.
- Allan L.J., & Johnson J.A. (2008). Undergraduate attitudes toward the elderly: the role of knowledge, contact and aging anxiety. *Educational Gerontology*, 35(1), 1-14.
- Altıntaş, E. ve Gültekin, M. (2005), *Psikolojik danışma kuramları*, (8. Baskı). İstanbul: Alfa Akademi.
- Bacanli, H., Ahodas, M. & Best, D. M. (1994). Sterotypes of old adults in Turkey and Finland. A. Bouvy ve F. J. R. van de Vijver (Ed.). *Journeys into cross-cultural psychology* (pp. 307-319). Netherlands: Swets&Zeitlinger.
- Başer, G., ve Cingil, D. (2019). Üniversite öğrencilerinin yaşlılara karşı tutumlarının değerlendirilmesi. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 2 (29), 79-85.
- Bilir, N. (2004). *Yaşlılık gerçeği*. Hacettepe Üniversitesi Geriatrik Bilimler Araştırma ve Uygulama Merkezi. Ankara.
- Boswell, SS.(2012). Old people are cranky: helping professional trainees' knowledge, attitudes, aging anxiety, and interest in working with older adults. *Educational Gerontology*, 38(7), 465-472.
- Butler, R. N. (1969). Age-ism: Another form of bigotry. *The Gerontologist*, 9, 243-246.
- Chen AM, Kiersma ME, Yehle KS, & Plake KS. (2015). Impact of the Geriatric Medication Game on nursing students' empathy and attitudes toward older adults. *Nurse Education Today*, 35(1), 38-43.
- Eikenhout, N.R. (2004). *The Effects of Task Structure and Group Target Monetary Incentives on Social Loafing*, *Dissertation for the Degree of Doctor of Philosophy: Department of Psychology*. USA: Western Michigan University.
- Corey G. (2005). *Psikolojik danışma, psikoterapi kuram ve uygulamaları*. (Ergene, T. Çev.) Ankara.
- Çilingiroğlu, N., ve Demirel, S. (2004). Yaşlılık ve yaşlı ayrımcılığı. *Türk Geriatri Dergisi*, 7(4), 225-330.

- Dinçer, Y., Usta, E., ve Bulduk, S. (2016). Üniversite öğrencileri gözüyle yaşlılık nasıl algılanıyor? *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 9(1), 26-38.
- Drury, L., Hutchison, P., & Abrams, D. (2016). Direct and extended intergenerational contact and young people's attitudes towards older adults. *British Journal of Social Psychology*, 55(3), 522-543.
- Duyan, V., ve Gelbal, S. (2013). Yaşlılara yönelik tutum ölçeği'nin bir grup üniversite öğrencisi üzerinde Türkçe'ye uyarılma çalışması. *Turkish Journal of Geriatrics/Türk Geriatri Dergisi*, 16(2).
- Frankl, V.E. (2010). *İnsanın anlam arayışı*. (S. Budak, Çev.) İstanbul: Okuyan Us Yayınları.
- Funderburk, B., Damron-Rodriguez, J., Storms, LL., & Solomon, D.H. (2006). Endurance of undergraduate attitudes toward older adults. *Educational Gerontology*, 32(6), 447-462.
- Garner, J. D. (1999). Feminism and feminist gerontology. *Journal of Women & Aging*, 11, 3-12.
- Göçer, Ş. (2012). *Hacılar İlçe Merkezinde Yaşlılarla Yaşayan Bireylerin Yaşlılık ve Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi*. Master Thesis. Kayseri: Erciyes University.
- Greenberg, J., Schimel, J., & Martens, A. (2002). Ageism: Denying the face of the future. In T. D. Nelson (Ed.). *Ageism: Stereotyping and prejudice against older persons* (pp. 27-48). Cambridge: The MIT Press.
- Güven, Ş.D., Muz, G.U. ve Ertürk N.E. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları ve bu tutumların bazı değişkenlerle ilişkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 15(2), 99-103.
- Haught, P. A., Walls, T. R., Laney, J. D., Leavel, A., & Stuzen, S. (1999). Child and adolescent knowledge and attitudes about older adults across time and states. *Educational Gerontology*, 25, 501-517.
- Hovardaoğlu, S. (1993). Vücut algısı ölçeği. *Psikiyatri, Psikoloji, Psikofarmakoloji Dergisi*, 1(1), 26-27.
- İmamoğlu, E. O. (2008). Dengeli benlik modeli çalışmaları ve düşündürdükleri. 15. *Ulusal Psikoloji Kongresi*, 2-5 Eylül, İstanbul.
- İmamoğlu, V. (2016). İleri yaşlardaki türklerin yaşam çevreleri ve daha iyi bir yaşam için öneriler. *METU Journal of the Faculty of Architecture*, 32(1).
- Ju, H. (2017). The relationship between physical activity, meaning in life, and subjective vitality in community-dwelling older adults. *Archives of Gerontology And Geriatrics*, 73, 120-124.
- Kaçan, H., Dibekli, E., ve Akkan, K. (2018). Toplumda yaşayan bireylerin yaşlı ayrımcılığı tutum düzeylerinin incelenmesi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 2, 8-15.
- Karaağaç, G., Temel, A. B. ve Yıldırım, J. G. (2019). Gençlerin yaşlılığa ilişkin görüş ve düşüncelerinin incelenmesi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 12(1), 32-41.
- Kogan N. (1961). Attitudes toward old people: the development of a scale and an examination of correlates. *Journal of Social Psychology*, 64, 44-54.
- Lewis, D.M., & Cachelin, F.M. (2001). Body image, body dissatisfaction, and eating attitudes in midlife and elderly women. *Eating Disorders. The Journal of Treatment and Prevention*, 9, 29-39.
- McConatha, J. T., Schnell, F., Volkwein, K., Riley, L., & Leach, E. (2003). Attitudes toward aging: A comparative analysis of young adults from the United States and Germany. *The International Journal of Aging and Human Development*, 57(3), 203-215.
- McLean, S. A., Paxton, S. J., & Wertheim, E. H. (2010). Factors associated with body dissatisfaction and disordered eating in women in midlife. *International Journal of Eating Disorders*, 43(6), 527-536.
- Midlarsky, E. & Morin, R. (2017). Body Image and aging. Kevin L. Nadal (Ed.), *The SAGE Encyclopedia of Psychology and Gender* (pp. 226-230).
- Okumuşoğlu, S. (2017). Diyet yapan kadınlarda beden algısı, benlik saygısı, yaş ve vücut kitle indeksi ilişkisinin araştırılması. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(13), 1171-1181.
- Palmore, E. B. (1999). *Ageism: Negative and Positive*. New York: Springer Publishing Company.
- Pettigrew, T. F., & Tropp, L. R. (2006). A meta-analytic test of intergroup contact theory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 90, 751-783.
- Sabik, N. J. (2015). Ageism and body esteem: Associations with psychological well-being among late middle-aged African American and European American women. *The Journals of Gerontology: Series B*, 70(2), 189-199.
- Secord, P.F. & Jourard, S.M. (1953). The appraisal of body-cathexis: Body cathexis and the self. *Journal of Consulting Psychology*, 17, 343-347.
- Seligman, M. E. P. & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55, 5-14.
- Steger, M. F., Frazier, P., Oishi, S. & Kaler, M. (2006). The meaning in life questionnaire: assesing the presence of and search for meaning in life. *Journal of Counseling Psychology*, 53 (1), 80-93.
- Ucun, Y., Mersin, S. ve Öksüz, E. (2015). Gençlerin yaşlı bireylere karşı tutumu. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(37), 1143-1148.
- Ünalın, D., Soyuer, F. ve Elmalı, F. (2012). Geriatri merkezi çalışanlarında yaşlı tutumunun değerlendirilmesi. *Kafkas Tıp Bilimleri Dergisi*, 2(3), 115-119.
- Vefikuluçay, D. (2008). *Üniversitede Öğrenim Gören Öğrencilerin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları*. Doctoral Dissertation. Ankara: Hacettepe University.
- Wright, S. C., Aron, A., McLaughlin-Volpe, T., & Ropp, S. (1997). The extended contact effect: Knowledge of cross-group friendships and prejudice. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73, 73-90.
- Yıldırım Usta, Y., Demir, Y., Yönder, M., ve Yıldız, A. (2012). Nursing students' attitudes toward ageism in Turkey. *Archives of Gerontology and Geriatric*, 54, 90-93.

Extended Summary

The populations of many countries are aging rapidly. As people live longer and the number of older adults increases, it is important to understand how younger people deal with their own aging and the factors that influence the formation of attitudes towards older adults. The increase of the expanding elderly population has increased negative attitudes towards the elderly.

According to European research; Even before discrimination based on sexism, ethnic origin, disability, religion or sexual orientation, the most common type of discrimination was determined to be the type of discrimination against the elderly (Abrams et al., 2009). The term of "ageism" was developed by Butler (1969) to refer to discrimination against the elderly. In fact, this concept has become more familiar to those outside of the world of gerontology. Looking at the prevalence of old age, there is an urgent need to understand the factors that lead to the development of age-related attitudes in young people. It is thought that this situation may contribute to reducing ageism (Drury et al., 2016). Many studies have shown that good and quality intergenerational communication has reduced intergroup anxiety and different forms of prejudice such as age discrimination (Pettigrew & Tropp, 2008).

In the literature, the importance of life's meaning and satisfaction has been emphasized for the elderly to have a healthy aging process. Against the physical and psychological changes brought about by the aging process, the meanings found at all ages in life can positively affect people's perceptions of old age. Based on this, it was thought that young people's attitudes towards old age may change according to their body image perceptions and their perception of life. Because it was thought that the attitudes of young people towards the elderly will have an effect with the support of the study findings that show that body image perceptions at young age are similar to those at older ages. In addition, based on studies showing the positive effects of questioning and efforts on the meaning of life in the elderly, it was thought that people who thought and tried to find this meaning when they were younger might affect their attitudes towards elderly people.

In this study, the relationship between young people's perceptions of their body image and the meaning they attribute to life with their attitude towards the elderly was evaluated. In addition, it is related to the elderly according to

the gender of the young person, whether they are in the same house with an elderly relative, the frequency of meeting with the elderly in their family, the level of knowledge of the old age, the physical health of the elderly relatives and whether the elderly relatives continue a job, occupation or hobby. Whether their attitudes differ or not was examined. The study also examined whether the elderly person with whom the young people live together has a good physical appearance and whether or not his / her active activity makes a difference in their attitudes towards the elderly. In previous studies, there were not research results that measured similar factors together. If a similar study topic is dealt with in future studies, it may be suggested to keep the number of people in the groups closer to each other and retest for a different group. In addition, it can be said that such a distinction is not meaningful, considering that there may be a difference between the definition of physically "looking good" for the elderly and the perception of the elderly to look "good" for them.

The study was carried out on 278 university students who were selected randomly (in the range of 18-29 ages). Demographic information was asked to live with a family member over the age of 60, to live with the family and the other option, frequency of meeting with the elderly, information level about elderly, physical condition and activity of the elderly. Kogan's Attitude Towards Old People Scale, Meaning in Life Questionnaire and Body-Cathexis Scale were used for data collection. According to the results of the correlation analysis, a statistically significant relation was found between scores of young people's body perception and scores of their attitude towards the elderly. Moreover, Scores of young people's attitude towards old ages differ according to their information level about elderly. The results were be discussed in accordance with the findings of the previous studies, and limitations of the present study and suggestions were be provided for future studies.

It is important to determine how young people, especially university students, perceive the elderly people in order to organize improvement studies for the elderly. Especially since the majority of the sample group of this study consists of psychology students, drawing a framework on the attitude of young people towards the elderly may also lead to social and mental health studies for the elderly.

Ek-1: Etik Kurul Onayı

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

ETİK KURUL KARARI

Toplantı Tarihi:	20.05.2020
Karar No:	2020.31
Sorumlu Araştırmacı:	Dr. Öğr. Üyesi Ece Naz Ermiş
Araştırma Başlığı:	Üniversite Öğrencilerinin Beden Algısı ve Hayatın Anlamına Dair Algılarının Yaşlılığa İlişkin Tutumları Üzerine Etkilerinin İncelenmesi
Başlangıç Tarihi:	01.07.2020
Etik Kurul İzninin Süresi:	1 yıl (Uzatma Hakkı mevcut olarak)

İstanbul Kültür Üniversitesi Etik Kurulu'na değerlendirilmek üzere başvuruda bulunduğunuz yukarıda künyesi yazılı projenizin başvuru dosyası ve ilgili belgeleri, Üniversitemiz "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu" tarafından araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda çalışmanın gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel sakınca bulunmadığına karar verilmiştir.

Notlar:

- Araştırmanın başlangıç tarihinin gecikmesi durumunda Etik Kurulu'na başvurularak tarihlerin değiştirilmesi gereklidir.
- Etik Kurul incelemesi ve onayı olmadan bu çalışmada kullanılan prosedürler, formlar ya da protokollerde herhangi bir değişiklik yapılamaz.
- Araştırmanın gerçekleştirileceği birimlerin yöneticilerinden de ayrıca izin alınması gerekli olabilir.
- Araştırmaya katılan kurum dışı merkezlerden ayrıca idari izin alınması gerekmektedir.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Evren AYRANCI

Başkan